

Valdemarsviks kommun

kommun@valdemarsvik.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Vammarskolan 4-9 i Valdemarsviks
kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Valdemarsviks kommun att senast den **5 oktober 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Valdemarsviks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det finns tydliga, fungerande och hos personalen förankrade rutiner för arbetet med extra anpassningar.
- Rektorn ska se till att alla lärare skyndsamt ger extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen till de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska se till att särskilt stöd, i form av anpassad studiegång, följs upp och utvärderas.
- Rektorn ska se till att det fattas beslut om ett nytt åtgärdsprogram i de fall en utvärdering visar att åtgärderna i ett program behöver förändras.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Valdemarsviks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärd

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Valdemarsviks kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska följa upp skolenhetens resultat avseende elevers kunskaper, trygghet och studiero. Uppföljningen ska utgå från de nationella målen och dokumenteras.
- Rektorn ska utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera och genomföra utvecklingsåtgärder. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att Vammarskolan 4-9 saknar ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn måste se till att resultat följs upp och analyseras på ett ändamålsenligt sätt. Detta behöver genomföras för att kunna identifiera utvecklingsområden och för att besluta om vilka insatser som krävs för att öka måluppfyllelsen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vidare visar tillsynen att Vammarskolan 4-9 behöver utveckla arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn måste se till att rutiner för extra anpassningar är förankrade bland personalen och att alla lärare ger extra anpassningar till elever som behöver det. Rektorn måste också se till att åtgärdsprogram utarbetas och beslutas på ett sätt som motsvarar författningarnas krav.

Tillsynen visar också att Vammarskolan 4-9 behöver utveckla elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. Elevhälsans representanter kan tillsammans med skolenhetens personal vara med i arbetet med att skapa goda lärandemiljöer för elevernas kunskapsutveckling och för elevernas personliga utveckling.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Vammarskolan 4-9 vad gäller skolans arbete med extra anpassningar. Skolenheten saknar förankrade rutiner för arbetet med extra anpassningar och alla lärare ger inte extra anpassningar till de elever som behöver det. Sammantaget påverkar detta elevernas möjligheter att utvecklas och nå kunskapskraven. Vidare kan konstateras att de extra anpassningar som ändå ges inte alltid dokumenteras på ett ändamålsenligt sätt.

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 16) med kommentarer för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram, framgår att om en elev får stöd i form av extra anpassningar ska detta dokumenteras i elevens individuella utvecklingsplan, i de årskurser det finns en sådan. Det framgår vidare (s. 24) att rektorn ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten för vad som gäller när till exempel lärare och övrig skolpersonal uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer de här rutinerna.

Det finns brister i arbetet med att ge extra anpassningar. Representanter för skolans elevhälsa uppger i intervju att elever inte alltid får det stöd de behöver i form av extra anpassningar. Vidare framgår av intervju med rektorn att det är osäkert om elever i samtliga årskurser får de extra anpassningar de behöver.

Extra anpassningar dokumenteras inte alltid på ett ändamålsenligt sätt. Enligt representanter för elevhälsan togs en arbetsgång för elevärenden fram för ett år sedan enligt vilken extra anpassningar ska dokumenteras på skolans lärplattform. Lärare i några arbetslag skriver in extra anpassningar på skolans lärplattform, men alla lärare gör inte så. Rektorn uppger att det finns lärare som gör noteringar om extra anpassningar endast i sina egna anteckningar och därmed dokumenteras inte alla extra anpassningar så att de är tillgängliga för exempelvis elevhälsan. Rektorn säger vidare att det finns behov av att se över hur extra anpassningar dokumenteras. Intervjuade lärare har olika uppfattningar om huruvida det är en uttalad rutin att extra anpassningar ska skrivas in på lärplattformen.

Uppföljning och utvärdering av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Vammarskolan 4-9 vad gäller skolans arbete med särskilt stöd. Beslut om åtgärdsprogram fattas inte alltid då särskilda stödåtgärder i åtgärdsprogram ändras och beslut om anpassad studiegång följs inte alltid upp. Bristerna i skolans arbete får till följd att elever riskerar att inte få

det särskilda stöd de har rätt till och kan påverka elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Av skollagen framgår att åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Det framgår vidare att under vissa förutsättningar får det särskilda stödet innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 38 och 41) med kommentarer för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att ett åtgärdsprogram ska dokumenteras och beslutas skriftligt. Om programmet innebär beslut om anpassad studiegång är det alltid rektorn som fattar beslutet. Vidare framgår att rektorn också har ett ansvar för att åtgärder som bland annat anpassad studiegång kontinuerligt följs upp och utvärderas. Det är viktigt att skolan strävar efter att eleven ska läsa efter den ordinarie timplanen när det är möjligt. Vidare framgår att ett beslut om anpassad studiegång måste föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar skolan utan fullständig utbildning och utan behörighet till gymnasieskolans nationella program. Därför är det viktigt att avvikelserna inte är mer omfattande än nödvändigt och att det görs noggranna överväganden omkring vilka delar av ett ämne som det är lämpligt att göra avvikelser ifrån. Om eleven kan delta i åtminstone delar av undervisningen i ett ämne ökar elevens förutsättningar att i ett senare skede kunna göra en prövning och därmed få ett betyg i ämnet.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer framgår också (s. 45) att i de fall som en utvärdering visar att åtgärderna behöver förändras utarbetas ett nytt åtgärdsprogram. Vid beslut om ett nytt åtgärdsprogram behöver också formalian i programmet ses över, eftersom ett nytt beslut om åtgärdsprogram kan överklagas. Om skolan tillsammans med eleven och elevens vårdnadshavare kommer fram till att åtgärdsprogrammet fungerar, men att de tidigare beslutade åtgärderna skulle behöva pågå under en längre tid, utarbetas även då ett nytt åtgärdsprogram. Programmet förses därefter med ett nytt beslutsdatum och nya namnunderskrifter.

Av exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår att det finns åtgärdsprogram som har utvärderats och där åtgärderna därefter förändrats utan att något nytt åtgärdsprogram har beslutats. Det framgår också av intervju med representanter för elevhälsan att det finns åtgärdsprogram som följts upp och att åtgärderna har förändrats, men något nytt beslut om åtgärdsprogram har inte fattats. Lärare uppger i intervju att det finns elever som har åtgärdsprogram som omfattar anpassad studiegång, men det görs ingen uppföljning och utvärdering av den anpassade studiegången. Det är stationärt, säger lärare.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vammarskolan 4-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Valdemarsviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Elevhälsan på Vammarskolan 4-9 arbetar främst åtgärdande och inte förebyggande och hälsofrämjande. Även om representanter för elevhälsan bidragit till vissa förebyggande insatser är detta inte tillräckligt. Genom att elevhälsans arbete inte främst är förebyggande och hälsofrämjande får eleverna inte det stöd att tillgodogöra sig utbildningen som de har rätt till. Bristerna i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete innebär att elevernas utveckling mot utbildningens mål försvåras.

Av skollagen framgår att det ska finnas elevhälsa för elever i grundskolan och att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Vidare följer att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Representanter för skolans elevhälsa uppger att det saknas tid för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. De säger att de är uppmärksamma på det som sker i verksamheten, men något strukturerat förebyggande och hälsofrämjande arbete finns inte på Vammarskolan 4-9. Elevhälsans representanter säger att det finns många elever som har stora problem och att elevhälsans arbete handlar om åtgärdande insatser. En av de intervjuade anser att det ligger i hans uppgifter att arbeta förebyggande och att hen strävar mot det, men hinner inte. Några förebyggande insatser har dock gjorts, de intervjuade uppger att elevhälsan har bidragit till att lärarna i årskurs 7 arbetat med att få ihop sina klasser vid läsårsstarten. Vidare har en representant för elevhälsan tagit fram ett material för årskursövergripande arbete på skolan och erbjudit sig att komma ut i klasserna och hjälpa till.

Rektorn uppger att skolans elevhälsa har utvärderat hur de arbetat under hösten 2017 och kommit fram till att de inte arbetat förebyggande och hälsofrämjande. Det bestämdes att elevhälsan skulle avsätta en del av sin mötestid för att diskutera hur de skulle kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Vid Skolinspektionens besök har detta inte gjorts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vammarskolan 4-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Valdemarsviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet vid Vammarskolan 4-9. Ett aktuellt systematiskt kvalitetsarbete där uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder genomförs saknas på skolenheten. Då skolenhetens resultat inte följs upp saknas underlag för att kunna analysera vad som påverkar resultaten inom skolenheten. Det saknas därmed också underlag för att kunna identifiera utvecklingsområden och besluta om utvecklingsinsatser. Konsekvensen blir att rektorn saknar relevanta verktyg för att utveckla verksamheten mot de nationella målen. Att en skolenhets resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen är nödvändigt för att elevernas rätt till en god utbildning i en trygg miljö ska säkerställas.

Av skollagen framgår att en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att ett sådant kvalitetsarbete genomförs. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra författningar (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 304) framgår att syftet med kvalitetsarbetet är att det ska leda till förbättringar och att det därav är ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs upp av åtgärder för förändring och förbättring. Vidare framgår (s. 308) att kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska bedrivas under medverkan av lärare, övrig personal och elever för att nå genomslagskraft och leda till verkliga förbättringar.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (avsnitt 2.8) framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande arbetet för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Det finns brister i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Av inkomna dokument och intervju med rektorn framgår att den senaste dokumentationen av skolenhetens kvalitetsarbete omfattar verksamheten läsåret 2015/2016. Rektorn uppger att det finns ett årshjul för kvalitetsarbetet från huvudmannen och att skolan också har ett eget årshjul, men enligt rektorn genomfördes inget systematiskt kvalitetsarbete på Vammarskolan 4-9 läsåret 2016/2017 innan rektorn började.

Rektorn uppger att han följer upp resultat på nationella prov samt kunskapsresultat på individ- och klassnivå i samband med mitterminskonferenser. Under sin tid på skolan har han inte beslutat om några utvecklingsåtgärder med anledning av resultaten. Han uppger också att han inte har haft tid att följa upp lärarnas undervisning på ett systematiskt sätt. Han berättar att han överväger att sätta in ytterligare

fortbildningsinsatser för personalen för arbetet med elever med svårigheter, så som neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och liknande, samt om nyanlända elever.

Vidare uppger rektorn att speciallärarna har genomfört en enkät om trygghet och studiero och gjort djupintervjuer med elever innan rektorn började på skolan. Men rektorn känner inte till om dessa resultat använts inom ramen för ett kvalitetsarbete.

Lärare uppger i intervju att de följer upp resultaten för varje elev och varje ämne. De gör analyser i slutet av läsåret och lämnar till rektorn. Då görs också jämförelser med de nationella proven. Intervjuade lärare uppger att de lämnat in underlag till en tillfällig rektor 2017, men att den rektorn inte skrev någon kvalitetsrapport. Därför finns inget dokumenterat. Andra lärare uppger att de inte minns när de senast arbetade med kvalitetsarbete. De säger att de bytt rektor flera gånger och att det har blivit ett glapp i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Vammarskolan 4-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Valdemarsviks kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vammarskolan 4-9 i Valdemarsviks kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vammarskolan 4-9 i Valdemarsviks kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Vammarskolan 4-9 i Valdemarsviks kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

X Lena Stadler

Lena Stadler
Beslutsfattare
Signerat av: Lena Stadler

X Rut Hård af Segerstad

Rut Hård af Segerstad
Föredragande
Signerat av: Rut Hård af Segerstad

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Vammarskolan 4-9

Fakta om Vammarskolan 4-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Valdemarsviks kommun under våren 2018. Vammarskolan 4-9 besöktes av Skolinspektionen den 13-15 februari och den 5 mars 2018.

Vammarskolan 4-9 har drygt 300 elever i årskurserna 4-9. Skolenheten har 40 lärare organiserade i flera arbetslag. Skolenheten leds av en rektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Nationell statistisk över slutbetygen i årskurs 9 våren 2017 visar att 80 procent av eleverna på Vammarskolan 4-9 uppnått betyget E eller högre i samtliga ämnen, vilket är högre än genomsnittet för riket som är 74,1 procent. Pojkarna uppnådde lägst betyget E i alla ämnen i högre grad än flickorna, 82,4 procent jämfört med 76,2 procent. Genomsnittet i riket är 69,7 procent för pojkar och 79 procent för flickor.

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 vårterminen 2017 var 219,3. Motsvarande värde för riket var 223,5. Flickorna på Vammarskolan 4-9 hade högre genomsnittligt meritvärde än pojkarna, 238,1 jämfört med 207,6. Motsvarande siffror för riket var 240,8 för flickor och 208,0 för pojkar. Det genomsnittliga meritvärdet i Vammarskolan 4-9 var således lägre än genomsnittet såväl totalt sett som uppdelat på pojkar och flickor. Den genomsnittliga betygspoängen var högst i moderna språk och engelska och lägst i historia och fysik.

Samtliga flickor var behöriga att söka till yrkesprogram, att jämföra med 85,3 procent av pojkarna.

Nationell statistik över terminsbetygen i årskurs 6 vårterminen 2017 visar att andelen elever på Vammarskolan 4-9 som uppnått betyget E eller högre i alla ämnen som respektive elev har läst var 62,7 procent. Genomsnittet i riket var vid samma tidpunkt 77,7 procent. En jämförelse av resultaten för flickor och pojkar visar att måluppfyllelsen är högre bland pojkar än bland flickor. 64,5 procent av pojkarna har uppnått betyget E eller högre i samtliga ämnen och motsvarande andel bland flickorna är 60,7 procent. Båda andelarna är lägre än genomsnittet för riket där 74,6 procent av pojkarna uppnått betyget E eller högre och motsvarande andel flickor är 81 procent. Särskilt tydlig är avvikelserna när det gäller flickor. Andelen flickor i Vammarskolan 4-9 som uppnår lägst betyg E i samtliga ämnen är 20,3 procentenheten lägre än genomsnittet för riket. Den genomsnittliga betygspoängen var i alla ämnen lägre än riksgenomsnittet. Betygspoängen var högst i ämnena musik, hem- och konsumentkunskap och engelska och lägst i ämnena svenska som andraspråk, religionskunskap och teknik.